

**Конспект
інтегрованого заняття
«У світі мурах»
для дітей старшого дошкільного віку**

**Підготувала:
Капустіна Світлана Олександрівна
вихователь ЗДО (ясла-садок) № 286
«Полунична галявина»**

**м. Запоріжжя
2021**

Актуальність теми: у наш час особливо актуальною стає проблема екологічної освіти дошкільників. У дітей спостерігається недостатній інтерес до природних явищ, дещо недбале ставлення до об'єктів природи. Тому дітям потрібно показати красу природи рідного краю, її таємне життя, навчити цінувати те, що є поряд, допомогти зрозуміти, що навколо має вистачити місця всім: птахам, тваринам, рослинам, навіть, маленькій комашці. І серед усього повинні панувати мир, злагода та любов!

Чому була обрана тема «Подорож у світ мурах»? А саме тому, що вона дає можливість формувати у дітей уявлення про те, що кожен вид рослин або тварин по-своєму дивовижний, прекрасний, вражаючий, дивний, фантастичний. На нашому інтегрованому занятті діти чують цікаві розповіді та факти, здійснюють спостереження, виконують різні завдання. Саме інтегрування в процесі заняття різних форм організації дітей, методів і прийомів, засобів педагогічного впливу сприяє виробленню у дошкільників цілісної системи елементарних понять про складні речі, причинно-наслідкові зв'язки та залежності в природному докільлі. Відбувається різноплановий аналіз, порівняння, зіставлення; задовольняється природна допитливість дітей, активізується практичний досвід та способи етичної взаємодії з живими істотами. Формується екологічна свідомість та культура.

Коли ми говоримо про мурашку, завжди уявляємо мурашник та родину. Зв'язок мурашки із сім'єю такий великий, що ізольована мураха неминуче гине. Організація життя навіть таких маленьких істот дає приводи для виховання у дітей родинного піклування, колективної праці, захисту своєї домівки, відповідальності за свої дії, завзятості та сили.

Педагог повсякчас спирався на перлини народної мудрості, яскраве емоційне ставлення до пізнавального об'єкту та моральну сприйнятливність своїх вихованців, на те, що природа потребує турботи та людської небайдужості. Тому отримані дітьми знання, враження, емоції слугуватимуть фундаментом формування їх активної позиції щодо збереження природи рідного краю та виховання патріотизму.

Мета: уточнити і закріпити знання дітей про життя мурах: спосіб їх харчування, місце проживання, принципи захисту від ворогів, будову мурашника, користь і шкоду, яку приносять. Навчати дошкільників, досліджуючи, пізнавати довкілля, бути пильними, спостережливими, уважними. Розвивати уявлення про причинно-наслідкові зв'язки у природі, різноманітність об'єктів довкілля. Формувати бажання отримувати задоволення від спілкування з природою. Активізувати і збагачувати лексичний запас, пояснювальне мовлення, уміння доводити свою думку. Розвивати системне мислення, творчу уяву, пам'ять. Виховувати особистісні якості, любов до природи України та прагнення виконувати правила безпечної поведінки в природному довкіллі.

Попередня робота: спостереження за мурахами на території дитячого садка, читання оповідань В. Сухомлинського «Мурашка – мандрівниця», «Маленька мураха», В. Біанкі «Мурашник заворушився», В. Пєскова «Лікарня під сосною», бесіда за серією картин «Комахи», перегляд мультиплікаційних фільмів «Подорож мурашки» за казкою В. Біанкі, проведення дидактичних та словесних ігор, відгадування загадок, розучування прикмет, прислів'їв та віршів про мурах.

Обладнання: ТЗН, мультимедійна презентація «Мурахи», комплект «Мурашина ферма», картки до ігор та індивідуальних завдань, м'яч, інтерактивна гра, ілюстрації мурах, мольберт, заготовки для творчої роботи.

Використана література:

1. Комплексна освітня програма «Стежинки у Всесвіт» / наук. керівник К.Л. Крутій. – Запоріжжя: ТОВ «ЛПІС» ЛТД, 2020.
2. Мандруємо екологічною стежиною: дослідницька діяльність дітей дошкільного віку в природі /авт. С.Ю. Павлюк. – Тернопіль: Мандрівець, 2014.
3. Найменшим про найменших: Дивовижні творіння природи / В. Любарова.- К.: «Шкільний світ», 2010.
4. Стежинки у Всесвіт. Хрестоматія / Укл. К.Л. Крутій. – Х.: «Гімназія», 2011.
5. Інтернет – ресурси.

Хід заняття:**I. Комунікативна діяльність****Вступна бесіда** (*діти стоять біля вихователя*)

- В якій країні ми живемо? (*Україна*)
- Які тварини мешкають на території України?
- Які тварини занесені до Червоної книги України?
- А ви знаєте, що навіть комахи охороняються?

Сюрпризний момент та мотивація

- Сьогодні на адресу нашого закладу надійшла посилка та лист. Прочитаємо його: *«Хлопчики і дівчатка! Пишуть Вам захисники природи. Пропонуємо Вам відповісти на запитання вікторини, і Ви дізнаєтесь що в цій посилці.»*

Словесна гра «Най-най» (*діти, стоячи в колі, передають м'яч і дають відповіді*)

- Яка комаха найкрасивіша? (*метелик*)
- Яка комаха найдокучливіша? (*муха*)
- Яка комаха найпрацьовитіша? (*бджола*)
- Яка комаха боляче жалить? (*оса*)
- Яка комаха найкусючіша? (*комар*)
- Яка комаха найбільш стрибуча? (*коник*)
- Яка комаха найсильніша? ... Якщо не здогадались, відгадайте загадку.

Загадка

Серед лісу горбик – дім,
Тисячі живуть у нім.
Дуже сильні ці комахи,
Добрі, щирі розумахи (*мурахи*)

- Правильно, це мурахи. Сьогодні ми з вами будемо говорити про мурах. Але спочатку повторимо, яких взагалі комах ми знаємо (*вихователь дістає з посилки ілюстрації комах та роздає дітям*)

Словесна гра «Хто Це» (*діти, стоячи, по черзі швидко називають комаху зі своєї ілюстрації*)

II. Пізнавальна діяльність (діти сідають на стільці)

Розповідь вихователя. Супроводжується презентацією «Знайомтесь - мурахи» (дивись додаток 1).

- Мурахи – це маленькі комахи, що живуть великими родинами й захищають природу від шкідників. Разом вони знищують та поїдають шкідників дерев: гусінь, черв'яків, слимаків, які завдають непоправної шкоди рослинам. Також мурахи їдять плоди, насіння, траву й сік.

Як і бджоли, мурахи запилюють квіти, поїдають солодкий нектар. Завдяки цьому квіти знову і знову з'являються на землі. Мурахи чудово розпушують землю, перемішуючи її.

Мурахи очищують ліс від хворих, гнилих дерев, оселившись в них. Вони дуже працьовиті, можуть працювати по 18 годин на добу. Ці комахи збирають насіння рослин і перетягують додому, але дорогою гублять частину. Насіння проростає і виростає нова рослина. Так рослини розмножуються на всій лісовій території.

А ще мурахи – добрі будівельники, використовують різні будівельні матеріали. Вони будують замки – мурашники. Мурашник – великий будинок з безліччю квартир. Зовні він вкритий гілочками, листям, сухою травою. У ньому є все: спальні, дитячі кімнати, комори, сміттєзбиральники. Входи і виходи охороняють мурахи-солдати. У спальні – дорослі мурахи збираються в купу, закривають усі входи-виходи до мурашника і сплять до весни. Є кімната, у яку приносять гусінь та іншу здобич, це м'ясна комора.

У царських палатах живе мурашина цариця. Це мати великої мурашиної родини, живе до 25 років. Щодня вона відкладає безліч яєць, що зберігаються в дитячій кімнаті. Кожна мураха перед тим, як стати дорослою мурахою, буває спочатку яйцем, потім личинкою і лялечкою, і тільки після цього перетворюється на дорослу мурашу.

Мурахи вправні пожежники, вони виприскують спеціальну рідину; лікувальні властивості мурах також відомі з давніх-давен.

Не можна руйнувати мурашники. Мурах треба берегти, бо вони приносять користь природі та людині.

Найсильніша на землі – мураха! Адже вона може переносити на собі вагу в 10 разів важче її власної. Мураха хоч і мала, а справжній силач.

- Про цих маленьких, але сильних комах є прислів'я.

Прислів'я *(розповідають хлопці)*

Мурашка слабка, але камінь рушить.

Мала мурашка тілом, та велика справою.

Мурашка мурашці рада.

Мурашки спільно і лева долають.

Коли руйнуєш мурашник, руйнуєш будинок друзів.

- А ще мурахи справжні синоптики тому, що можуть передбачати погоду.

Прикмети *(розповідають дівчата)*

Мурахи надзвичайно активні – погода буде гарною.

Мурахи ховають в мурашник – на грозу або сильний дощ.

Багато мурашок – готуй на гриби козубок.

Великі мурашники восени – на сувору зиму.

Інтерактивна гра «Мурахи» на закріплення отриманих знань *(вихователь запитує, діти знаходять відповідь на екрані), (дивись додаток 2)*

Фізкультурна хвилинка «Мурашки» *(діти в колі повторюють текст та показують відповідні рухи)*

Ми малесенькі мурашки,

Працювати нам не важко.

Мурашник швидко побудуємо,

Бо старанно всі працюємо.

Знаємо різних вправ багато,

Їх виконуємо завзято.

В ліс ми весело підемо

(діти крокують на місці)

Різних гілочок зберемо.

(нахили тулуба)

Вліво-вправо подивились,

(повороти тулуба)

І вперед всі нахилились.	<i>(нахили тулуба вперед)</i>
Лапки вгору підняли	<i>(піднімання рук вгору)</i>
І листочки понесли.	<i>(руки вгору, кроки на місці)</i>
Сіли – встали, сіли – встали	<i>(присідання)</i>
І назад попрямували.	<i>(ходьба на місці)</i>

III. Перетворювальна діяльність

- Сьогодні до нас на заняття Сашко приніс свою мурашину ферму, і ми маємо змогу все роздивитись і послухати її власника *(діти переходять до місця спостереження за мурахами)*

Презентація комплекту «Мурашина ферма» *(розповідь дитини про цікаві історії та факти з життя мурах в «Мурашиній фермі», спостереження та запитання)*

Індивідуальні, диференційовані за складністю, завдання для дітей

1. «Збери картинку» *(діти складають розрізні картинки мурах).*
2. Створення алгоритму «Що спочатку, що потім» *(діти з'єднують малюнки – послідовність життєвого циклу мурах).*

Мовленнєва гра «Так – не так»

- На те, що відноситься до мурах, ви відповідаєте «так», якщо не відноситься, відповідаєте «ні».

- Мураха – це комаха?
- Мураха величезного розміру?
- Мураха ходить на двох ногах?
- Мураха крихітна?
- Мураха живе в норі?
- Мураха будує мурашник?

Дидактична вправа «Корисне, шкідливе» *(вихователь називає значення мурах в природі та житті людей, діти визначають користь чи шкоду та розташовують під зеленою та червоною позначками картки-відповіді)*

- Знищують шкідників дерев.
- Як і бджоли, мурахи запилюють квіти.

- Очищують ліс від хворих, гнилих, зруйнованих дерев.
- Розносять насіння, яке потім проростає.
- Мурахи мають лікувальні властивості.
- Оселяються в будинках людей, докучають.
- Деякі мурахи можуть укусити.

- Колектив – велика сила. Мурахи живуть однією дружньою сім'єю, і всі ми в нашій групі намагаємось будувати дружні відносини. Давайте створимо мурашник групи «Веселка», а допоможуть нам в цьому слова, які позначають імена або сприяють побудові гарних стосунків між людьми. Потрібно вибрати слово, яке пов'язано з дружбою та розташувати його на нашому мурашнику.

Творча робота «Мурашник групи «Веселка» *(діти читають різні слова, вибирають потрібні та викладають у формі мурашника)*

IV. Оцінно-контрольна діяльність

- Що станеться, якщо зникнуть мурахи?
- Що вас сьогодні вразило? Що сподобалось? Про що дізналися вперше?
- Захисники природи будуть вам вдячні, якщо ви будете бережно ставитись до природи.

Додаток 1. Презентація «Знайомтесь - мурахи» (до розповіді вихователя)

Додаток 2. Інтерактивна гра «Мурахи»

Додаток 3. Слайд-шоу заняття